

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Актуальність. В умовах світової фінансової кризи з метою підтримки економічної стабільності вітчизняних підприємств особливого значення набуває належне інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень. Враховуючи розвиток ринкових відносин в Україні, ситуація, яка склалася, об'єктивно потребує поживлення діяльності підприємств, а також формування ефективних управлінських рішень. Серед важливих факторів розвитку відносин ринку важливе місце посідає інформаційне забезпечення управління.

Мета дослідження: аналіз проблем інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень та обґрунтування шляхів їх вдосконалення.

Основна частина. На сучасному етапі розвитку процесу управління підприємством можна визначити наступні визначальні фактори управління: 1) скорочення проміжних ланок передачі інформації; 2) зменшення часу між виникненням інформації та її практичною реалізацією у вигляді управлінського рішення; 3) існування глобальних інформаційних мереж; 4) тісний взаємозв'язок промислового, фінансового та інтелектуального капіталів; 5) розробка та використання телекомунікаційних комп'ютерних систем; 6) зростаюча міжнародна інтеграція; 7) якісно новий характер зв'язків між підприємствами та зовнішнім середовищем. Сучасні дослідження показують, що інформація в економіці викликає структурні зміни всіх галузей виробництва, спричинює зміну способів конкуренції, що потребує перегляду та коригування стратегій ведення бізнесу. [1]

Основними проблемами прийняття управлінських рішень є ефективність реалізації рішення, що залежить від належної компетенції та досвіду керівництва в конкретних сферах діяльності, та адекватна оцінка в реальному часі динамічних умов розвитку економічних процесів.

Основним ресурсом при управлінні підприємством стає інформація, що, перетворюючись на інформаційний ресурс, виконує інтегруючу функцію. У сучасних умовах вона є визначальною складовою при використанні всіх інших ресурсів та інформаційним середовищем.

Основною метою інформаційного забезпечення планування діяльності підприємства та його управління є можливість доступу до всієї наявної інформації та її максимальна достовірність. Це досягається за рахунок підбору системи показників, що забезпечують визначення потреби у виробничій, економічній інформації, використовувати оптимізаційні методи для раціоналізації її структури та потоків. У підприємствах основним постачальником інформаційних ресурсів, на підставі яких приймаються управлінські рішення, є система бухгалтерського обліку. [2] Детальне вивчення економістами та менеджерами облікової та статистичної інформації дає змогу приймати ефективні управлінські рішення. Інформація, на яку спираються такі рішення, повинна бути цілеспрямованою та орієнтованою на відповідний рівень управління.

Отже, першочерговим завданням при оптимізації інформаційного забезпечення є удосконалення системи бухгалтерського обліку відповідно до інформаційних запитів управлінського персоналу. Облікові працівники не лише формують інформаційний масив, а й за допомогою інформації активно впливають на процес управління, тобто крім традиційного документування фактів господарської діяльності, обліковці покликані готувати аналітичну інформацію для прийняття управлінських рішень.

Поряд із тим, на даний момент існують проблеми належного інформаційного забезпечення апарату управління. Оскільки інформація передається за допомогою документів, однією з проблем можна назвати фіксацію та збереження «надлишкової» інформації у вигляді великої кількості складених форм документів, що значно ускладнює документообіг і трудомісткість облікової роботи. Також негативно впливає на формування інформаційного масиву недостатній кваліфікаційний рівень облікових працівників. Адже однією з професійних вимог є постійний моніторинг нормативно-правових актів, підвищення кваліфікації шляхом самоосвіти, відвідування різних курсів і семінарів, урахування сучасних тенденцій розвитку економіки в обліковій практиці вітчизняних підприємств. [1]

Вирішення інформаційною системою підприємства завдань, що стоять перед нею, можливе лише за забезпечення умов і, насамперед, у тому разі, якщо на підприємстві чітко визначено мету для кожного об'єкта управління та рівень прийняття управлінських рішень, а інформаційна система задовольняє всі ланки управління інформацією необхідного виду та ступеня агрегації. Однак у більшості підприємств інформаційна система не створює передумов для достатнього економічного обґрунтування управлінських рішень. На таких підприємствах вона характеризується значним обсягом і нерациональністю потоків інформації. На збір, формування, обробку та інші операції витрачається 40% бюджетного робочого часу управлінських працівників.

Аналіз сучасного стану інформаційно-методичного забезпечення управління витратами, виділення їх недоліків і переваг дає змогу виділити новий «комплексний» принцип формування інформаційних облікових потоків, який би відповідав сучасним вимогам щодо повноти та достатності інформаційного забезпечення управління. Так, «комплексний» принцип формування інформаційного забезпечення повинен мати диференційований метод до відбору інформації залежно від рівня ієрархії системи управління та розподілу відповідальності, а також відповідати встановленим параметрам.

При дослідженні інформаційного забезпечення ряду підприємств найважливішими показниками виявилися: своєчасність, доступність, об'єктивність, оперативність, актуальність інформації, формування баз даних для зберігання, обробки та накопичення інформації, а також використання комп'ютерних технологій і глобальної мережі Інтернет, що набагато спрощує процес передачі та отримання необхідних матеріалів та значно підвищує продуктивність праці персоналу. На сучасному етапі близько 90% українських підприємств мають доступ до глобальної мережі Інтернет.

Прикладом застосування на практиці при управлінні діяльністю підприємства та прийнятті управлінських рішень є таке програмне забезпечення: ІС для управління проектами (MS Project, Primavera), ІС для бізнес-планування та стратегічної оцінки бізнесу (Project Expert, COMFAR, BEST тощо), комп'ютерні системи підтримки прийняття рішень (SIMPLAN, Marketing Expert, IFPS), експертні системи (XCON, PSY), інтегровані інформаційні системи управління підприємствами («Галактика», MIRACLE) та інформаційні системи для мультинаціональних корпорацій (SAP R/3). Варто також відзначити один із найбільш відомих програмних продуктів фірми Lotus Development Corp – багатофункціональну інформаційну систему Domino/Notes, що інтегрує в собі наступні основні технології: бази даних, систему тиражування даних, засоби захисту даних, систему електронної пошти, засоби календарного планування, засоби розробки додатків, технології Інтернет/Інтранет. [3]

У процесі розв'язання питання інформаційного забезпечення виникає проблема вибору між оперативністю отримання інформації, з одного боку, та її точністю, достовірністю та якістю змісту – з іншого. У системі управлінського обліку визначальним критерієм має бути економічність інформації. Якою б важливою не була інформація, якщо ефект від її виникнення не перевищує витрати на її одержання, то автоматично виникає запитання про доцільність отримання такої інформації. [4]

Висновки. Розглянувши дану проблему, можна зробити висновок, що головним фактором економічного зростання можна назвати інформаційні ресурси. Проте слід відзначити головний недолік традиційної системи обліку – перевантаженість інформаційних каналів збитковою інформацією. Для вирішення поставлених проблем необхідно: 1) розробити чи придбати інформаційний ресурс, цілеспрямовано підібравши систему показників, на основі яких буде визначена потреба у виробничій і економічній інформації; 2) для підвищення ефективності прийнятих рішень застосувати оптимізаційні методи для раціоналізації структури та потоків інформації, завдяки чому об'єкт переводиться з фактичного стану в бажаний. Необхідним є постійне вдосконалення системи управлінського обліку та звітності.

Література

1. Завгородній В. Формування інтегрованої бази даних для управління обліку і контролю діяльності підприємства / В. Завгородній // Бухгалтерський облік і аудит. - 2001. - № 6. - С. 48-50.
2. Нападовська Л. Облік у системі управління підприємствами / Л.Нападовська // Економіка України. – 1999. - №9. С. 44-52.
3. Орлов С. Крепкий орешек // Журнал сетевых решений/ LAN. – 2005. – Март. – С. 82–90.
4. Смоленюк П.С. Удосконалення управлінського обліку на основі використання зарубіжного досвіду // Інноваційна економіка №2, 2007.